

Ενημερωτικές Συναντήσεις Γονέων Ατόμων με Νοητική Αναπηρία/Αναπτυξιακές Διαταραχές στο πρόγραμμα «Keep me Safe- κράτα με ασφαλή» κατά το 2025

Στα πλαίσια της εφαρμογής του προγράμματος, μετά από τις εκπαιδεύσεις των επαγγελματιών καθορίστηκαν οι πιο κάτω ενημερωτικές συναντήσεις με γονείς και κηδεμόνες σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου:

	Ημερομηνία	Πόλη	Αίθουσα	Συμμετοχές
Ενημερωτικές συναντήσεις με γονείς για το keep me safe	7 Μαΐου 2025 18:00 – 20:00	Λάρνακα	ΘΟΙ Αραδίππου	Δήλωσαν 26 Παρευρέθηκαν 11
	14 Μαΐου 2025 18:00 – 20:00	Πάφος	ΣΚΕ Γεροσκήπου	Δήλωσαν 25 Παρευρέθηκαν 17
	21 Μαΐου 2025 18:00 – 20:00	Λεμεσός	Αίθουσα Τ.Μανδαλιός, Κάτω Πολεμίδια	Δήλωσαν 19 Παρευρέθηκαν 17
	28 Μαΐου 2025 18:00 – 20:00	Λευκωσία	Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Στροβόλου	Δήλωσαν 31 Παρευρέθηκαν 18

Προσκλήσεις στάλθηκαν μέσω των Κέντρων Μέρας, Ιδρυμάτων, Σπιτιών /Κατοικιών στην Κοινότητα, μέσω των Ειδικών Σχολείων αλλά και μέσω του Μητρώου.

Οι ίδιοι εκπαιδευτές του προγράμματος «Κράτα με Ασφαλή - Keep me Safe», κυρία Μάρω Κακουρή (Κλινική Ψυχολόγος) και ο κύριος Δημήτρης Παρπέρης (Συμβουλευτικός Ψυχολόγος) εξήγησαν το περιεχόμενο του προγράμματος και στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση.

Παρόλο ότι οι συμμετοχές δεν ήταν πολλές και ορισμένοι γονείς αναφέρθηκαν στη δυσκολία τους να προσέλθουν λόγω της εργασίας τους, άλλοι λόγω της φύλαξης των παιδιών και άλλοι λόγω του χώρου, όλοι έδειξαν μεγάλο ενθουσιασμό στη θεματολογία και στην ανάγκη στήριξης που χρειάζονται για να μπορούν να απαντούν ερωτήματα των παιδιών τους, αλλά και να αντιμετωπίζουν σεξουαλικές συμπεριφορές.

Λάρνακα (07/05/25): οι περισσότεροι γονείς είχαν παιδιά στο Ειδικό Σχολείο Άγιος Σπυρίδωνας ενώ άλλων τα παιδιά φοιτούν στο Δικαίωμα Ελπίδας και στον Άγιο Λάζαρο.

Οι γονείς που προσήλθαν είχαν παιδιά από 6 μέχρι 24 χρόνων με νοητική ή/και αυτισμό.

Οι ανησυχίες τους αφορούσαν όχι μόνο την πρόληψη από τη σεξουαλική κακοποίηση αλλά και τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση τους και πως αυτή μπορεί να εξηγηθεί περιεκτικά. Ακόμη και πως μπορούν να απαντηθούν ερωτήματα των παιδιών (ανεξαρτήτου ηλικίας).

Εξηγήθηκε από τους εκπαιδευτές ότι ο καλύτερος τρόπος είναι να δίνονται απαντήσεις με ειλικρίνεια και να γίνονται ερωτήσεις για να διαπιστωθεί τι κατάλαβε το παιδί και αν κατάλαβε, επίσης να δίδεται έμφαση στο τι είναι τυπικό και τι άτυπο για να μπορούν τα παιδιά να διαχωρίζουν τις συμπεριφορές. Η ανησυχία των γονιών εκφράστηκε όμως και για τις περιπτώσεις που δεν υπάρχει λεκτική επικοινωνία, ή όταν το παιδί δε ρωτά τίποτα σχετικά με το σεξ αλλά φαίνεται ότι νιώθει άβολα όταν συζητιούνται τέτοια θέματα μπροστά του.

Οι εκπαιδευτές ενημέρωσαν ότι είναι σημαντικό να εξηγούν ακόμη και στα άτομα με μη λεκτική επικοινωνία τι είναι το λειτουργικό άγγιγμα, ή ακόμη μέσω εναλλακτικών μορφών επικοινωνίας με φωτογραφίες κλπ, μπορούν να εξηγούν το φυσιολογικό και το επιτρεπτό όπως και το τι είναι αρνητικό. Τα παιδιά όπως σημείωσαν οι εκπαιδευτές, προαισθάνονται το αρνητικό και το θετικό.

Πάφος(14/05/25): Τα παιδιά των παρευρισκόμενων γονιών επίσης ήταν διαφορετικών ηλικιών από 9 μέχρι 42. Σημειώνεται ότι ορισμένα παιδιά φοιτούν στο ειδικό Σχολείο Θεοσκεπάστη αλλά τα υπόλοιπα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών δεν φοιτούν πουθενά. Ορισμένοι γονείς ανέφεραν ότι δεν είναι ικανοποιητικό να υπάρχει μόνο ένα κέντρο στην Πάφο, το Μαργαρίτα Λιασίδου, ότι χρειάζονται και άλλες δομές και ατομικά προγράμματα και τους απασχολεί πολύ το μέλλον τους όταν οι γονείς αποβιώσουν.

Οι ανησυχίες των γονιών αφορούσαν και στις ορμονικές ανάγκες των παιδιών τους, στην περιέργεια και στην αυτοϊκανοποίηση. Συζητήθηκε και το θέμα των σεξουαλικών δικαιωμάτων αλλά και το γεγονός ότι η «σεξουαλικότητα» δεν αφορά πάντα στο σεξ αλλά έχει και άλλες μορφές έκφρασης.

Σημειώθηκε ότι στην επαρχία Πάφου υπάρχει ανάγκη από υπηρεσίες, προγράμματα, από σπίτια στην κοινότητα, από ψυχολόγους για στήριξη των ατόμων και των οικογενειών τους. Επίσης σημειώθηκε ότι η εκπαίδευση επαγγελματιών πρέπει να γίνεται και στις μονάδες γιατί είναι πιο εκτεθειμένες από άλλους χώρους φοίτησης.

Λεμεσός (21/05/25): Οι ηλικίες των παιδιών των παρευρισκόμενων γονιών ήταν από 5 ½ μέχρι 47 χρόνων. Οι περισσότεροι γονείς έθεσαν ερωτήματα γενικότερα για τις υπηρεσίες παρόλο ότι πολλών τα παιδιά εξυπηρετούνται από διάφορα κέντρα της Λεμεσού και ορισμένοι επιθυμούν να κάνουν χρήση και της «βραχείας φιλοξενίας» όταν προκύπτει κάποια ανάγκη στην οικογένεια. Τα ερωτήματα αφορούσαν όχι μόνο το θέμα της προστασίας από σεξουαλική κακοποίηση αλλά και της έκφρασης της σεξουαλικότητας. Ορισμένα άτομα αναφέρθηκε ότι στην περίοδο της εφηβείας είχαν έντονες συμπεριφορές και δυστυχώς οι εκπαιδευτικοί είχαν άγνοια για να προτείνουν χειρισμούς.

Επίσης άλλοι γονείς αναφέρθηκαν στην ευθύνη των αδελφών που αναλαμβάνουν τα ΑμεΝΑ (είναι βάρος για ορισμένους αυτή η ευθύνη) και προβληματίζονται για το «μετά». Πολλοί γονείς έκαναν προσπάθειες για να μην ενταχθούν σε μονάδες τα παιδιά αλλά τώρα μετά την «ένταξη» είναι σπίτι και διερωτούνται πως επιτυγχάνεται η συμπερίληψη. Άλλοι γονείς διέκοψαν τη φοίτηση των παιδιών τους από το γυμνάσιο λόγω «εκφοβισμού». Μάλιστα σε μια περίπτωση παραπτώματος (απέστειλε email για βόμβα στο σχολείο) η διευθύντρια επέμενε να πάει δικαστικά η μαθήτρια χωρίς να ληφθεί υπόψη ότι είχε Ν.Α. Οι γονείς της από τη μονάδα είχαν πιέσει να την εντάξουν σε Γυμνάσιο αλλά δυστυχώς δεν της έδιναν σημασία γι' αυτό και στη συνέχεια έμεινε σπίτι. Άλλη μητέρα ανέφερε ότι δεν υπάρχει κατανόηση από τους εκπαιδευτικούς για τις ανάγκες των παιδιών, είναι μόνοι σε θέματα διαπαιδαγώγησης και οριοθέτησης, ανέφερε ότι κάθε μέρα την καλούν στο σχολείο για το οχτάχρονο παιδί της γιατί κατεβάζει το παντελόνι ή γιατί ούρησε. Γενικά υπήρχε μια απογοήτευση από τους χειρισμούς των εκπαιδευτικών στα σχολεία, από την έλλειψη συνοδών και από την «άγνοια» των εκπαιδευτικών να κατανοήσουν τα παιδιά με αυτισμό και ψυχιατρικά/ψυχολογικά προβλήματα.

Οι γονείς εντόπισαν ότι πρέπει να γίνονται προγράμματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των ιδίων και των παιδιών. Το θέμα δεν αφορά μόνο στην πρόληψη αλλά και στο δικαίωμα στη σεξουαλικότητα (προστασία από χρήση αντικειμένων για σεξουαλική ικανοποίηση) και πώς να στηρίζονται τα άτομα που είναι ενεργά σεξουαλικά. Επίσης εντόπισαν την ανάγκη για χειρισμό των συναισθημάτων των παιδιών τους που συχνά εκφράζουν την αγάπη για κάποιον και βιώνουν επίσης την απογοήτευση. Οι εκπαιδευτές ανέφεραν ότι το «keep me safe» περιλαμβάνει και θεματικές επιπέδου 2 αλλά στην Κύπρο αυτό δεν εφαρμόστηκε ακόμη.

Λευκωσία (28/05/25): Οι γονείς που παρευρεθήκαν είχαν παιδιά από 9 έως 50 χρόνων. Αναφέρθηκαν επίσης σε θέματα που προκύπτουν στη φοίτηση των παιδιών, πχ η απαραίτητη ανάγκη συνοδών για φοίτηση σε κανονική τάξη όπως και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αναφέρθηκαν ορισμένοι γονείς σε άσχημες συμπεριφορές στα σχολεία και κυρίως στη κατανόηση παιδιών με αυτισμό.

Γονείς κατάγγειλαν επίσης ιδιωτικό ειδικό σχολείο που έδεναν το παιδί τους σε καρέκλα και όταν το εντόπισαν διέκοψαν τη φοίτηση του. Αναφέρθηκαν όλοι σε προβληματισμούς σχετικά με τη σεξουαλικότητα των ατόμων, όπου διαπιστώνεται ότι αφορά όλες τις ηλικίες.

Έγινε αναφορά σε άτομο ηλικίας 19 ετών με έντονη σεξουαλικότητα, το οποίο πηγαίνει σε σεξολόγο, ο οποίος δεν επιτρέπει να είναι παρούσα η μητέρα. Το συγκεκριμένο παιδί δεν έχει λεκτική επικοινωνία και οι γονείς βιώνουν άγχος πως θα καταλάβουν εάν το παιδί τους παρενοχληθεί.

Συζητήθηκε το θέμα της σεξουαλικότητας ως συμπεριφοράς αλλά και ως εμπειρίας αυτοπροσδιορισμού. Ενώ τα σεξουαλικά δικαιώματα θεωρούνται βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, στα ΑμεΝΑ είναι άμεσα συνδεδεμένα με το δικαίωμα λήψης αποφάσεων και δυστυχώς ο έλεγχος που ασκείται σε σχέση με την ασφάλεια τους και με γνώμονα την απόλυτη προστασία τους, στην ουσία εφαρμόζεται ως απόλυτος έλεγχος της ζωής τους.

Από τη συζήτηση προέκυψε έντονη η ανάγκη εκπαίδευσης των γονιών για θέματα υγιεινής ή υποστήριξης των παιδιών τους σε θέματα σεξουαλικών αναγκών. Ένας πατέρας ανέφερε ότι επέλεξε να χορηγήσει ο ίδιος κολπικό υπόθετο στην ενήλικη κόρη του, καθώς δεν ήταν σε θέση να το κάνει η ίδια, λόγω άγχους αλλά και λόγω χαμηλών δεξιοτήτων. Άλλη μητέρα ανέφερε ότι επιτρέπει στον ενήλικο γιο της να αυνανίζεται, καθώς κατανοεί την ανάγκη του, ωστόσο του φοράει πάντα για να ολοκληρώσει τη διαδικασία. Οι μαρτυρίες αυτές υποδεικνύουν την έλλειψη στήριξης από τους αρμόδιους επαγγελματίες (π.χ. γυναικολόγος), την απουσία φορέων υποστήριξης σε θέματα σεξουαλικότητας) αλλά και την βεβαιωμένη υιοθέτηση πρακτικών από τους γονείς εν όψει του άγχους που βιώνουν, της άγνοιας ή/και της περιορισμένης έκθεσής τους σε θέματα σεξουαλικότητας των ΑμεΝΑ.

Συμπερασματικά, οι γονείς έθεσαν έντονα το θέμα της δικής τους εκπαίδευσης αλλά και της εκπαίδευσης του προσωπικού (επαγγελματιών). Ανέφεραν ότι είναι κοινή ευθύνη και χρειάζεται ο καθορισμός «πολιτικής» κοινής για όλους και έγινε αναφορά σε προγράμματα όπως το Portage που εφαρμόζονταν παλαιότερα όπου οι γονείς ενημερώνονταν για τέτοια θέματα.

Μαρίνα Παγιάτσου
Προϊστάμενη ΕΠΑΝΑ
Μάιος 2025